

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 26.

Joi, 9 Iulie 1936

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) POLITICA EXTERNĂ :		d) BISERICA :	
Presa franceză	518	Presa engleză	518
b) ECONOMIE ȘI FINANȚE :		„ bulgară	518
Presa engleză	518	e) DIVERSE	
„ elvețiană	518	Presa franceză	519
c) CULTURĂ ȘI ARTĂ :		„ uruguaiană	519
Presa braziliană	518		

II. SESIUNEA SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR

	Pag.
Presa franceză	519
„ sovietică	520
„ germană	521
„ bulgară	521
„ iugoslavă	521
„ evreiască din străinătate	521

III. CONFERINȚA DELA MONTREUX

Presa engleză	522
„ sovietică	522
„ greacă	522

IV. CHESTIUNEA DANZIGULUI

Presa polonă	523
„ franceză	524
„ engleză	525
„ germană	526

V. MICA ÎNȚELEGERE

Presa franceză	527
--------------------------	-----

VI. PROBLEMA AUSTRIACĂ

	Pag.
Presa engleză	528
„ cehoslovacă	528
„ iugoslavă	529

VII. PUTERILE LOCARNIENE ȘI GERMANIA

Presa engleză	529
„ franceză	530

VIII. MAREA BRITANIE ȘI EGIPTUL

Presa engleză	530
-------------------------	-----

IX. PROBLEME EUROPENE

Puterile occidentale și pactele dunărean și mediteranian	531
Călătoria d-lui Dr. Schet în Balcani	531
Prietenia franco-iugoslavă	531
Raporturile italo-germane	532

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA EXTERNĂ

Presa franceză.

LE PETIT PARISIEN din 2 Iulie publică sub titlul „Un oaspete al Parisului, d. Madgearu“, un articol în care, după ce se schițează cariera politică a d-lui Madgearu și acțiunea Partidului Național-Tărănesc, se redau, însoțite de unele comentarii, declarațiile fostului ministru de finanțe asupra politicii interne și externe a României.

Cu privire la politica externă, d. Madgearu a declarat:

„Politica noastră externă o cunoașteți: partidul nostru susține din toate puterile și în unanimitate politica pe care o urmează atât de magistral d. Titulescu, de atâția ani de zile, alături de Franța. Căci, la noi, toate elementele democratice, toți cei care apără și voesc pacea sunt francofili. Chiar de curând, în cursul unor alegeri parțiale, la Mehedinți, numele Franței a fost aclamat.

„Deci, în afara acestei alianțe cu Franța, alianță bazată pe prietenie, pe recunoștință, pentru serviciile făcute, și pe amintirile suferințelor îndurate în comun, dorim consolidarea Micii Înțelegeri și bune relațiuni cu toate popoarele care se declară potrivnice revizuirii tratatelor de pace. Acesta este, în principiile sale esențiale, programul politicii noastre externe“.

Comentând aceste declarații ale d-lui Madgearu, cotidianul francez încheie cu următoarele:

„... Aceasta dovedește că, în ciuda oricăror regretabile rătăciri, posedăm totuși în România prețioase prietenii“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa engleză.

Revista GREAT BRITAIN & THE EAST din 2 Iulie publică o corespondență din București, sub titlul „Comerțul României cu Germania“, în care critică acțiunea Băncii Naționale de a nu mai viza permisele de import de mărfuri din Germania, pe motivul că sumele alocate în devize pentru acest scop au fost epuizate.

Arată că Banca Națională a constatat că, pe când România avea un bilanț comercial favorabil cu Germania, situația de azi este tocmai contrară, din cauza că în loc să se exporte mărfuri românești în Germania drept compensație pentru cele importate, aceste mărfuri au fost îndreptate înspre alte țări. Ziarul adaugă că, acțiunea Băncii Naționale ar fi potrivnică avizului Ministerului de Industrie și Comerț.

Presa elvețiană.

În numărul din 6 Iulie JOURNAL DES NATIONS publică la rubrica economică și financiară un articol asupra situației industriei petrolifere din România, ajungând la concluzia că aceasta este perfect sănătoasă și desfacerea producției asigurată.

Ziarul nădăjduște o ameliorare treptată a acestei situații mai ales în urma acordului cu Franța.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presa braziliană.

Ziarul FOLHA DA NOITE, care apare la San Paulo, publică în numărul său din 4 Mai un articol semnat de d. Nelson Vainer, în care scrie că „ar fi nimerit de a se

face un schimb intelectual între Brazilia și România, țări atât de asemănătoare în obiceiuri, limbă și mentalitate“. Autorul subliniază apoi opera d-lui Bento de Granada, care a scris foarte mult despre națiunea și cultura română.

Ziarul FOLHA DA MAUHA, care apare la San Paulo, cu data de 5 Mai, reproduce întreg capitolul din cartea d-lui Paul Morand „București“, capitol privitor la personalitatea și prodigioasa activitate a M. S. Regina Maria a României.

BISERICA

Presa engleză.

Ziarele engleze descriu amănunțit cina oferită în cinstea S. S. Patriarhului României în sala distinsului club „Athenaeum“, rezumând discursurile și scotând în evidență însemnătatea momentului.

TIMES din 1 Iulie scrie că erau prezenți pe lângă cei mai înalți demnitari ai bisericii Anglicane și multe personalități distinse din lumea engleză, adăugând că momentul acesta prezintă o însemnătate atât de deosebită încât rămâne fixat în istoria raporturilor anglo-române.

Ziarele mai relevează și faptul că Sanctitatea Sa Patriarhul României, cu prilejul serbărilor centenarului Universității din Londra, a mers în fruntea cortegiului de rectori, profesori și delegați ai universităților străine.

DAILY TELEGRAPH din 3 Iulie arată că Episcopul Londrei a organizat, împreună cu Asociația bisericilor răsăritene, o petrecere rustică în grădina palatului Fulham, reședința episcopului, la care a participat mulți membri din Camera Lorzilor, deputați, înalți demnitari bisericești, precum și un public numeros.

„La această manifestare de simpatie, scrie DAILY TELEGRAPH, Sanctitatea Sa a răspuns cu un discurs călduros, spunând între altele: Deși am fost despărțiți timp de o mie de ani, văd că nu ne-a trebuit la reînnoirea cunoștinței decât câteva clipe pentru a ne iubi unii pe alții ca frații.

„De asemenea, dr. Winnington Ingram, episcopul Londrei, a spus că are ferma credință că biserica Angliei și aceea a României vor fi din ce în ce mai strânse la o laltă în viitor“.

Presa bulgară.

Ziarul MIR, din Sofia, cu data de 6 Iulie publică sub titlul: „Patriarhul României în Europa Occidentală“, un articol în care scrie între altele:

„De câteva zile Sanctitatea Sa, Miron Cristea, patriarhul bisericii ortodoxe române, se află în Anglia, după ce a vizitat Franța“.

Cotidianul bulgar relevă primirea frumoasă ce i s'a făcut la Londra și subliniază că S. S. Patriarhul Miron Cristea este oaspetele arhiepiscopului de Canterbury, care este șeful bisericii engleze.

Apoi continuă:

„Nu se cunoaște bine scopul acestei vizite, însă, desigur, dată fiind deosebita simpatie ce există între biserica ortodoxă și cea engleză, se va profita de această oca-

zie, pentru a ridica chestiunea apropierei dintre cele două Instituții Spirituale.

„Deoarece biserica ortodoxă rusă se află astăzi în condițiuni speciale și foarte grele și nu poate să ia această inițiativă, nu ar fi de mirare, ca, Patriarhul României să și fi asumat această inițiativă“.

DIVERSE

Presa franceză.

In numărul din Iunie, revista LES CAHIERS DU SUD, apărând la Marsilia, publică o corespondență din România în care se face o dare de seamă asupra Castelelor Regale din România.

In încheiere, autorul articolului, scrie:

„Aceste castele sunt toate o dovadă vie a gustului și a simțului artistic al familiei regale a României“.

Presa uruguaiană.

Cunoscuta și răspândita revistă MUNDE URUGUAYO, care apare la Montevideo, a publicat în numărul

său din Aprilie un lung articol, intitulat: „România, Canaanul Europei“, însoțit de numeroase fotografii. Printre altele, autorul, d. Palelo Bodo, scrie că „eine nu trece prin București, capitala României, nu poate să-și imagineze fascinația căii Victoriei, care nu poate fi comparată cu străzile altor capitale, având ceva specific, „bucureștean“.

„Femeile, de o frumusețe radiantă și îmbrăcate cu un „chic“ de neînchipuit, ofițerii în uniforme elegante, studenții, etc., toată lumea din București se plimbă pe calea Victoriei și se simte tânără.

„O plimbare pe calea Victoriei te face să înțelegi, de ce Bucureștiul a fost supranumit „Micul Paris“.

„Bucureștiul a făcut progrese gigantice, într-o manieră super-americană.

„In București se reflectă toată viața din România, aici se întâlnește populația cea mai eterogenă din Europa.

„La București se concentrează întreaga mișcare economică a țării. Aci este bursa cărbunelui și aurului din Transilvania, a peștelui din Dunăre și Marea-Neagră, a petrolului și a tuturor materiilor prime, care dau o mare putere economică regatului Regelui Carol“.

SESIUNEA SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR

Presa franceză.

Ziarele din 2 Iulie primesc favorabil discursul dela Geneva al d-lui Blum.

LE MATIN scrie:

„Deosebit de elegant în formă, inteligent întocmit, plin de nuanțe și subtilități, marele discurs pe care l-a pronunțat ieri d. Blum a produs o vie impresie în toate cercurile internaționale.

„D. Blum a împins adesea idealismul până la chimeră, dar d-sa a susținut că de această chimeră depinde viața internațională și că fără ea pacea va rămâne întotdeauna nesigură și amenințată“.

LE JOURNAL se felicita de înviiorarea pe care a adus-o cuvântarea primului ministru francez.

„Cu tot tactul necesar, d. Blum a vorbit de chestiunea abisiniană și de rolul Italiei în Europa, în așa fel încât să permită într'adevăr reluarea colaborării. Acesta este singurul mijloc adevărat și efectiv pentru a asigura pacea“.

LE PETIT JOURNAL subliniază „originalitatea expozeului președintelui de consiliu care n'a fost poate construit numai pentru a corespunde locului și momentului. Spiritul lui Briand se găsea într'unele din cuvintele d-lui Blum“.

In ECHIO DE PARIS, Pertinax scrie:

„Discursul d-lui Blum, sintetic și concis a depășit posibilitățile de înțelegere ale unei mari părți din auditoriu. El a fost însă deosebit de apreciat de delegațiile amice, în special pentru cele spuse privitor la apărarea frontierelor. Dar vai azi numai suntem în epoca cuvintelor. Numai actele ar putea să refacă autoritatea și prestigiul țării noastre“.

„A fost un discurs curajos, declară L'OEUVRE. Cu o logică necruțătoare, d Blum, pentru prima dată în is-

torie Societății Națiunilor, a prezentat un bilanț exact în care a înfățișat gravitatea ceasului și a semnalat iminența unui războiu posibil, și chiar probabil, în momentul de față“.

D. Saint Brice scrie în LE JOURNAL din 3 Iulie, în legătură cu ședințele Adunării Societății Națiunilor, că delegații au ajuns la o înțelegere asupra ideii de a se întări pactul fără a i se schimba principiile.

„In momentul de față greutatea cea mai mare este de a se găsi o procedură care să pună capăt conflictului italo-abisinian. Este inutil a mai adăuga cât de stingherită ar fi Adunarea dacă Negusul se va hotărî să prezinte o rezoluție“.

L'ECHIO DE PARIS afirmă:

„Delegația franceză a redactat un proiect de rezoluție care ar cere amânarea pentru Septembrie a recunoașterii cuceririi italiene. In ultimul moment mai multe delegații au ridicat obiecții atât de puternice contra acestui proiect de rezoluție încât textul francez a trebuit să fie amendat“.

L'OEUVRE dă o informație asemănătoare și adaugă că sâmbătă delegația franceză va prezenta Adunării un text „incolor“, privitor la întărirea articolului 10, fără a se referi însă la nicio țară în special.

In urma hotărîrii de a se ridica sancțiunile contra Italiei ziarele franceze din 7 Iulie, se întrecăbă dacă Italia va reintra în concertul european.

PETIT PARISIEN scrie:

„Nicio dificultate serioasă n'ar trebui să întârzie revenirea Italiei în concertul puterilor, în urma ridicării sancțiunilor. In cercurile politice se credea că guvernul italian va trimete imediat un reprezentant de al său la conferința Strâmătorilor, drept primă manifestare a

a acestei apropieri. Se pare însă că în loc de aceasta, Italia se pregătește să pună noi condițiuni.

„Astfel, cercurile italiene din Geneva lasă să se înțeleagă că guvernul italian va subordona trimiterea unei delegații la Montreux, anulării acordurilor de asistență mutuală încheiate între Marea Britanie și Statele din basinelul mediteranean“.

Correspondentul din Roma al ziarului LE MATIN scrie:

„Italia nu este încă satisfăcută și că ea dorește abrogarea tuturor celorlalte măsuri, luate în cursul conflictului abisinian. Italia ar mai dori să sincronizeze cooperarea ei cu puterile occidentale cu o colaborare cu Germania.

„Se crede însă că luarea unei atitudini, într'un fel sau într'altul, față de Geneva, va fi un fapt împlinit într'un timp scurt. Deocamdată, însă, Italia se ține în rezervă și așteaptă să vadă care va fi atitudinea față de ea a marilor puteri, reprezentate în Societatea Națiunilor“.

EXCELSIOR precizează:

„Nu fără curaj, Anglia și Franța au scos spinul sancțiunilor din piciorul Societății Națiunilor care, de altfel, a suferit mult de pe urma acestei operații. Rana nu se va închide prea curând. Să sperăm însă că ea nu va mai învenina relațiile internaționale.

„Ne-am amăgi însă dacă ne-am ascunde starea de spirit actuală a Italiei, care nu se arată deloc grăbită să reia colaborarea în Europa. Roma se mărginește deocamdată să trimească observatori la Montreux“.

L'OEUVRE, scrie:

„Nu a folosit la nimic ridicarea sancțiunilor, de parcă Italia este încă nemulțumită, și ea pretinde, pentru a se războiului, ca Geneva să nu mai fie de niciun folos“.

Presa sovietică.

Ziarul IZVESTIA din 3 Iulie 1936, publică un articol, în legătură cu cuvântarea d-lui Litvinov, comisarul poporului pentru afacerile străine, ținută în ședința Adunării Societății Națiunilor, articol ce cuprinde între altele următoarele:

„D. Litvinov a făcut nu numai o justă apreciere a situației în care se găsește Societatea Națiunilor și problema securității generale, în urma înfrângerii Societății Națiunilor, în chestiunea abisiniană, dar a indicat, în același timp, măsurile care trebuie luate, pentru a face față și a înlătura pericolele provocate de această înfrângere“.

După ce expune punctele principale ale discursului, ziarul continuă:

„D. Litvinov a indicat drumul ce trebuie urmat, pentru a lupta cu succes contra agresiunii. Acest drum consistă din crearea de pacte regionale, înglobând toate puterile interesate la menținerea păcii, într'un sector anumit al frontului mondial. Aceste zone, în care pericolul este mai accentuat, sunt cunoscute de toată lumea. Dacă ne ocupăm numai de Europa, trebuie să ne referim la pericolele care amenință vestul și sud-estul continentului, precum și Marea Mediterană.

„Spre deosebire de cei care afirmă că experiența abisiniană ar fi dovedit divizibilitatea păcii, d. Litvinov apără, cu o energie deosebită, cuvântul său de ordine: indivizibilitatea păcii. Aceia care se referă la faptul că războiul Italiei contra Abisiniei nu a adus cu sine un războiu mondial, uită că nici ocuparea Libiei de către Italia, în 1911, nu a adus cu sine un războiu imediat,

dar că ea a fost totuși unul din factorii care au grăbit izbucnirea războiului mondial.

„Nu începe nicio îndoială că atacul Italiei contra Abisiniei a îndemnat la remilitarizarea zonei renane, agravând astfel pericolul unui războiu mondial.

„Pacea este indivizibilă. Acei care n'au înțeles încă acest adevăr vor trebui să-l înțeleagă din marile sdruncinări pe care le provoacă inevitabil, în întreaga lume, fiecare demers agresiv .

„Prin glasul d-lui Litvinov a fost prezentată dela tribuna din Geneva baza consolidării Societății Națiunilor și a păcii universale. Uniunea Sovietelor nu s'a lăsat niciodată înșelată de speranța că Societatea Națiunilor are posibilitatea să prevină războiul. Totuși atunci când a aderat la Societatea Națiunilor, Uniunea Sovietelor a făcut-o din dorința de a face din ea o armă mai efectivă în lupta contra pericolului războiului.

„Experiența dureroasă a războiului italo-abisinian obligă și mai mult Uniunea Sovietelor să nu renunțe la lupta pentru realizarea scopurilor pe care și le-a propus. D. Litvinov, a avut dreptate să indice, în cuvântarea sa, că zeci de milioane de oameni se simt solidari cu dorința de a face din Societatea Națiunilor o armă pentru menținerea păcii“.

Comentând discuțiunile ce-au avut loc la Geneva, în sesiunea Societății Națiunilor, asupra conflictului italo-abisinian și a reformei statutelor Ligii, ziarul sovietic ZHIGIERIA din 2 Iulie scrie următoarele:

„Momentele cardinale ale actualei sesiuni a Ligii au fost: Memorandum-ul italian, discursul Negusului și al lui Leon Blum.

„Memorandum-ul italian conține un caracter împăciitor față de Societatea Națiunilor, deși Italia nu pare să cedeze vreun pas în chestiunea anexiunii Abisiniei. Totuși Italia se declară gata a colabora cu Societatea Națiunilor, în interesul păcii și în chestiunea reformei statutelor Ligii, îndată ce vor fi ridicate sancțiunile. Pe de altă parte memorandum-ul conține o justificare a cuceririi Abisiniei, invocând rolul civilizator întreprins de Italia în acest imperiu sălbatec.

„În ce privește discursul Negusului, acesta a subliniat prin cele spuse suferințele îndurate de poporul său, mai ales din cauza gazelor otrăvitoare întrebuintate de Italiani. Negusul a vrut să mai dovedească importanța chestiunii nu atât din punct de vedere al opresiunii italiene, ci din acel al securității colective în general, pe care a socotit-o amnițată, cât și a existenței însăși a Societății Națiunilor.

„Clou“-ul sesiunii Ligii a fost discursul premierului francez, Leon Blum, care a ținut să risipească zvonurile asupra slăbirii interne a Franței și asupra neputinței sale de a reacționa contra violării dreptului internațional.

„Refuzul Franței de a lua măsuri militare contra actului german dela 7 Martie nu înseamnă slăbiciune. Franța ar fi răspuns altfel, dacă granițele ei proprii ar fi fost violate.

„Referitor la situația internațională, Blum a arătat că dacă acum, pentru prima oară după 18 ani, războiul pare posibil, acest lucru este datorit acelor State care nesocotesc obligațiunile luate prin tratate. Insuccesul lichidării conflictului italo-abisinian se datorește metodei învechite de aplicare a Pactului.

„Prin cele spuse mai sus, Leon Blum se apropie de părerea tovarășului Litvinov, care a spus în discursul său că „nu statutele Societății s'au prăbușit, ci armele, prevăzute de statute, n'au fost întrebuintate“.

„În același timp Blum a mai declarat că Franța dorește a stabili un punct de vedere comun cu Statele cu

care este legată prin pacte de asistență mutuală, baza securității colective fiind întărirea posibilităților date membrilor Societății Națiunilor de a reacționa contra turburătorilor păcii“.

Presa germană.

Presa germană a urmărit cu interes desbaterile politice dela Geneva, comentându-le cu atenție.

Astfel, KÖLNISCHE ZEITUNG din 2 Iulie, în editorialul intitulat „dela Sarraut la Blum“, scrie că „după discursul dela Geneva, rostit de noul prim-ministru al Franței, Leon Blum, se pare că regimul socialist voește o reconciliere cu Germania, cu gânduri de pace durabilă, însă până acum toate îmbierile Germaniei au fost desconsiderate de guvernele franceze. Dela Sarraut la Blum înseamnă dela o extremă la alta și se știe că extremele s'ating, așa încât nu putem avea încă încredere“.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 2 Iulie, comentând discursul d-lui Leon Blum, rostit la Geneva, subliniază că „primul-ministru al Franței a răsturnat politica guvernului Sarraut, susținând lozinca desarmării mondiale, în locul înarmării febrile, care a întunecat mințile popoarelor înfricoșate de perspectiva războiului“.
„Discursul lui Blum a făcut o bună impresie, însă rămâne să verificăm sinceritatea lui“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 3 Iulie, într'un articol intitulat „Redeșteptarea Franței“, comentează discursul d-lui Blum și un articol din „La Republique“ și ajunge la concluzia că „în Franța a început reacțiunea poporului înșelat de demagogia frontului popular“.

BERLINER TAGEBLATT și VOLKISCHER BEOBACHTER din 5 și 6 Iulie examinând situația politică franceză, pe baza discursului d-lui Leon Blum, rostit recent la Geneva, scriu că „extremistul socialisto-comunist Blum din alegerile franceze, încearcă cu abilitate specifică să-și ușureze calea guvernării, întinzând punți umanitariste de înțelegere în toate părțile. Dar nu trebuie să ne lăsăm momiți de vicleniile lui Blum, fiindcă ele pot fi tot atâtea punți înșelătoare de dezastru“.

Presa bulgară.

MIR, din Sofia, cu data de 2 Iulie, comentează astfel discursul d-lui Leon Blum:

„Europa în prezent nu este o Europă pacifică, lumea este la fel. Peste tot se înarmează.

„In decursul anilor, cuvinte atât de descurajatoare nu au fost pronunțate de niciun bărbat de Stat francez.

„Ele probează o adevărată grijă în fața unui pericol iminent.

„Astăzi niciun om de Stat francez nu vorbește cu limbajul lui Barthou.

„Astăzi nu se simte nicio predominanță evidentă a unui Stat.

„Toți sunt siliți astăzi să caute salvarea în Societatea Națiunilor, care nu are niciun Stat dominant și unde, atât cei mici cât și cei mari sunt egali.

„Dar, strigătul scos de d. Leon Blum, relativ la imperfecția relațiilor internaționale, scrie în concluzie ziarul, este de natură să provoace nu numai alarmă, ci chiar disperare, pentrucă nimeni nu vede cum s'ar putea evita pericolul amenințător“.

DNES din 3 Iulie publică sub titlul: „Criza Societății Națiunilor“, un editorial în care scrie între altele:

„Societatea Națiunilor, singura instituție în care atât popoarele mari cât și cele mici arată solidaritatea lor și

care ar putea să garanteze pacea între popoare, este astăzi obiectivul focului ce poate aprinde numeroase conflicte internaționale.

„După părerea generală, Societatea Națiunilor nu a trecut niciodată printr'o criză așa de gravă, care să atingă direct soarta ei.

„Optimismul și pesimismul se succed la Geneva. Cadrul în care se desfășoară evenimentele devine sobru sau luminos.

„Popoarele mici vor părăsi Geneva deziluzionate, iar pentru cei mari nu va rămâne decât să câștige un timp pentru a căuta compromisuri și încercări, fără însă de a micșora întrucâtva pericolul care amenință“.

Presa iugoslavă.

Ziarul NOVOSTI din Zagreb, cu data de 3 Iulie, publică sub titlul: „Acordul anglo-francez“, un lung articol în care relevă că din cauza conflictului italo-abisinian s'a creat o foarte grea situație pentru Societatea Națiunilor.

„Instituția geneveză, scrie ziarul, care trece astăzi printr'o nouă criză grea, este un organ mult mai important decât cel European, pentrucă ea prezintă o organizație internațională. Existența acestui organ este în strânsă legătură cu interesele Statelor europene, iar pericolul cel mai direct va veni în momentul când Societatea Națiunilor va trebui să decidă asupra vreunui agresor european. În cazul acesta, fără îndoială, va veni și criza forului genevez.

„Actuala criză a Societății Națiunilor nu se datorește insuccesului suferit în conflictul abisinian, ci se datorește mai mult lipsei de forță organică.

„Și trebuie să recunoaștem, continuă ziarul, că această criză a fost necesară pentru că ea va putea proba dacă guvernul genevez este apt pentru existență sau este lipsit de vitalitate.

„Din punct de vedere moral, Societatea Națiunilor, a probat solidaritatea sa, însă din punctul de vedere practic ea a suferit un eșec, probând că nu prezintă o suficientă garanție pentru securitatea europeană.

„Această criză a avut și partea ei bună, și anume: un acord franco-englez, ce s'a realizat cu ocazia întrevederii dintre d-nii: Eden, Delbos și Leon Blum, atât de necesar în fața intrigilor germane.

„Insuccesul sancțiunilor și eșecul acordului cu Germania au creat pentru guvernul lui Baldwin o situație foarte grea, însă, în același timp, prin propunerea de a ridica sancțiunile, guvernul britanic a căzut de acord cu cel francez în ce privește posibilitatea refacerii frontului dela Stressa, pe care o urmărea Franța.

„Acordul Londra-Paris ar fi trebuit să deschidă calea spre o înțelegere cu Roma, dacă nu se va lovi de aceeași piedecă: recunoașterea anexării Abisiniei“.

Presa evreiască din străinătate.

DER MOMENT din Varșovia, cu data de 5 Iulie, arată că „încercările de reformă a instituției din Geneva nu sunt altceva decât ultima rațiune de prelungire a vieții unui instrument internațional condamnat să dispară.

„Liga Națiunilor să află între vieță și moare. Problema reformei pactului stă acum la ordinea zilei a ultimei sesiuni și atât Anglia, cât și Franța sunt preocupate de găsirea unui modus vivendi pentru continuarea existenței ei. Dar pe când în Anglia este în curs un proiect pentru crearea în cadrul Ligii Națiunilor a „înțelegerilor regionale“, adică încheierea între diferite grupări de State, cu interese identice, a unor alianțe de neagresiune și de ajutor reciproc, în caz de primejdie, sprijiniți de

forul suprem din Geneva, în Franța a câștigat mai mult proiectul de a investi Liga Națiunilor cu puteri militare acordate de fiecare Stat, care face parte de Liga Națiunilor.

„Acest plan de creare a unei armate internaționale a întâmpinat însă multe greutăți din partea unor politicieni, care îl consideră drept fantezist, fără șorți de realizare. În primul rând nu se cunoaște atitudinea lui Hitler față de problema unei securități colective și în legătură cu dorințele exprimate de el, pentru asigurarea

păcii; până în clipa din urmă nu a răspuns la chestionariul britanic, iar problema Danzigului se mai adaugă la greutățile create.

„Totuși atitudinea suspectă a lui Hitler va pricinui o apropiere mai strânsă între Franța și Anglia și desființarea sancțiunilor va face ca și Italia să colaboreze pentru ridicarea frontului din Locarno.

„Se poate spune că, prăbușirea Abisiniei a săpat existența Ligii Națiunilor, aducând cu ea ceva bun, și anume întărirea poziției acelor care doresc pace“.

CONFERINȚA DELA MONTREUX

Presa engleză.

MORNING POST din 3 Iulie anunță din Geneva că lordul Stanley, noul șef al delegației britanice la conferința din Montreux, a avut ieri lungi întrevederi cu d-nii: Eden, Litvinov, Titulescu și Rusdu Aras.

„În cercurile politice se afirmă că între punctul de vedere turc și cel englez nu mai sunt decât diferențe de ordin tehnic.

Nici acum nu se cunoaște atitudinile pe care le vor adopta Italia și Japonia în chestiunea strâmtorilor“.

ECONOMIST din 4 Iulie scrie următoarele:

„Conversația care a avut loc între d-nii: Eden, Litvinov și Aras, pare a fi tăiat nodul problemei despre care se trata la Montreux.

„S'a ajuns la o înțelegere pentru a se accepta soluția conformă cu pretențiile Rusiei. D. Eden a reușit să convingă pe reprezentantul Rusiei să se învoiască la un maximum mai mare de tonaj pentru vasele ce intră prin Strâmtoarea de cât acela propus de diplomatul rus. Totuși, această concesie nu pare a fi făcut vreodată deosebire substanțială; dar, în ceea ce privește concesia care a fost cerută de d. Paul Boncour, fără îndoială că d. Litvinov, a putut s'o accepte tot atât de repede ca și cum ar fi cerut-o el însuși, adică vasele de războiu, care îndeplinesc anumite misiuni ale Ligii să nu fie stânjenite în trecerea lor prin Strâmtoari. Cu alte cuvinte, va fi liberă trecerea vaselor de războiu rusești și franceze pentru îndeplinirea obligațiilor din pactul lor de asistență mutuală. Această hotărâre, la care, după toate aparențele, Turcia se învoiește, pare a avea urmări internaționale de mare însemnătate.

„În momentul când Germania a reușit să trântesească din nou ușa din dos în Rhenania, se deschide un drum pe apă, prin care Franța și Rusia pot fi în contact, Via Marea-Mediterană, dacă vreuna din aceste țări va intra în conflict cu Germania.

„Această nouă întorsătură în situația internațională este pentru d. Hitler tot atât de neașteptată pe cât este de tulburătoare“.

Majoritatea ziarelor engleze din 7 Iulie se arată pesimiste asupra viitorului conferinței dela Montreux.

Pesimismul este cauzat de atitudinea Italiei.

DAILY TELEGRAPH scrie că se mai speră într'o adeziune ulterioară a Italiei.

Presa sovietică.

Sub titlul „Regimul strâmtorilor și interesele păcii“, PRAVDA din 1 Iulie scrie următoarele:

„Conferința deschisă la Montreux la 22 Iunie a avut drept scop revizuirea tratatului dela Lausanne din 1923, neratificat de guvernul Sovietic. Turcia se obligă prin acest tratat a nu întreține forțe militare în regiunea strâmtorilor și a nu avea voie a le întări. Dar în cei 13 ani trecuți dela semnarea acestui tratat, situația s'a schimbat fundamental, Turcia a devenit mai puternică, iar Uniunea Sovietică se poate socoti azi ca una din cele mai mari Puteri, de care trebuie să țină cont, toate Statele Mari.

„Evenimentele petrecute în ultimul timp au dovedit că nici Statele Societății Națiunilor, nici Pactul Kellogg nu pot garanta pacea și de aceea Turcia a cerut, cu drept cuvânt, revizuirea regimului strâmtorilor.

„Există două posibilități în această chestiune: Ori Marea Neagră să fie recunoscută drept o mare închisă, și atunci niciun vas de războiu afară de cele aparținând puterilor cu eșire la Marea Neagră nu poate fi lăsat să intre în Mare; ori Marea Neagră să fie declarată mare deschisă, și atunci vasele de războiu ale puterilor Mării Negre să poată trece libere prin strâmtoari.

„Este caracteristică atitudinea antisovietică luată de Japonia la această conferință, când de fapt această țară nu are nicio legătură cu Marea Neagră.

„Uniunea Sovietică nu cere drepturi speciale, ci numai un drept clar și bine definit, pentru puterile Mării Negre, a cel de trecere prin strâmtoari a vaselor de războiu.

„Este păcat că nici pozițiunea luată de Turcia nu ține în socoteală interesele Uniunii Sovietice, cu care se află în relațiuni de strânsă prietenie. De sigur că asupra politicii turcești influențează interese dușmane Uniunii noastre.

„Dacă Turcia vrea să ajungă la un compromis, trebuie să țină seamă de Securitatea tuturor țărilor Mării Negre, dintre care una, și anume U. R. S. S., trebuie să-și apere siguranța nu numai în Marea Neagră, ci și în alte părți.

„Cererea Uniunii Sovietice de a se avea în vedere apărarea securității sale, este o cerere ce decurge din interesele menținerii păcii mondiale“.

Presa greacă.

Sub titlul „Declarația bulgară la Montreux“, ziarul grec PROIA din Atena, cu data de 28 Iunie, publică un editorial în care, analizând declarația delegației bulgare la Conferința Strâmtorilor, este de părere că „Bul-

garia a profitat de această ocazie spre a cere indirect pașnica revizuire și a dispozițiilor din tratatul dela Neuilly, care o privesc. A făcut, de sigur, acest lucru cu toată finețea posibilă și într'un mod foarte leal, dar aceasta nu micșorează însemnătatea practică a faptului“.

Ziarul se referă apoi la dorința Bulgariei de a avea ieșire la Marea Egee, combate de sigur această „himeră irealizabilă“ și încheie spunând că: „Dacă Bulgaria s'ar hotărî să participe la Înțelegerea Balcanică, această participare ar servi interesele ei în Balcani mai mult decât orice“.

CHESTIUNEA DANZIGULUI

Presa polonă.

KURJER WARSZAWSKI, din 3 Iulie, scrie următoarele:

„Partizanii aplicării metodelor super-diplomatice privitor la Germania și Danzig sunt întotdeauna inspirați de dorințe de a nu agrava conflictele existente.

„In același timp, faptele probează de cele mai multe ori greșala acestor metode și dovedesc de asemeni caracterul lor anaeronic. Noi nu cunoaștem intențiile cele din urmă ale Berlinului și nu știm în ce măsură sunt justificate grijile ce se manifestă de câțiva timp în presa străină și nici nu suntem în stare să verificăm exactitatea unor informațiuni foarte alarmante.

„In același timp, germanii nu încetează de a proclama cuvântul de ordine asupra revenirii Danzigului la Reich și că ei au și introdus unificarea legislativă ca și cum ei ar fi stăpâni asupra orașului liber, voind să treacă peste obligațiile impuse lor prin tratatul dela Versailles.

„In prezent astfel de fapte trebuiesc să ne deschidă ochii, ca să nu mai tăcem sau să plutim într'un optimism fericit, și să nu avem decât surâsuri pentru d. Greiser, indulgență pentru Foerster și în general, fără să putem prevedea cele ce vor putea urma“.

Ziarul oficios VORPOSTEN din 3 Iulie, afirmă că, contrariu obiceiului, d. Lester, înaltul comisar al Societății Națiunilor la Danzig nu a prezentat raportul său Senatului Orașului Liber, înainte de a-l trimite la Geneva. Din această cauză, Senatul nu cunoaște de loc cuprinsul raportului.

„In orice caz, scrie ziarul, este sigur că raportul nu se referă la o încordare a relațiilor dintre Polonia și Danzig. Dacă el, după cum pare posibil, privește vizita crucișetorului german „Leipzig“, suntem surprinși că d. Lester caută să amestece guvernul din Danzig în această chestiune când ea cade doar în sarcina guvernului Germaniei, deoarece numai din ordinul d-lui Hitler, comandantul crucișetorului „Leipzig“, nu a făcut vizita protocolară reprezentantului Societății Națiunilor“.

Presa polonă din 6 Iulie, dă o mare atenție situației create prin atitudinea d-lui Greiser, președintele Senatului din Danzig, la ultima ședință a Consiliului Societății Națiunilor.

Ziarele afirmă că manifestația la care s'a datat d. Greiser nu modifică întru nimic relațiile dintre Polonia și Orașul Liber. Este pe de altă parte evident că drepturile Poloniei trebuie să fie în întregime salvate.

Correspondentul din Geneva al ziarului GAZETA POLSKA, scrie:

„Polonia socotește că drepturile înaltului comisar al Societății Națiunilor trebuie să fie respectate. In negocierile diplomatice pe care Polonia le va întreprinde în vir-

tutea mandatului ce i-a fost încredințat, ne vom păstra întreaga liniște, fiindcă avem conștiința că cei doi factori care au înveninat problema Danzigului la Geneva sunt cu totul străini de noi.

„Unul din acești factori, potrivit expresiei juste a d-lui Eden, este „neurastenien politică generală“, provocată de o problemă care n'are direct nimic comun cu statutul Orașului Liber.

„Celălalt factor, național-socialismul, este fără îndoială foarte important pentru actualul regim al Reichului, dar nici Polonia, nici Societatea Națiunilor n'ar putea ține seamă de el în îndeplinirea misiunii lor.

„Pentru Germania național-socialistă și pentru regimul său, opoziția din Danzig, care se poate exprima liber, sub egida Societății Națiunilor, este considerată ca o provocare, exploatată de adversarii regimului.

„Răspunsul nostru este că Polonia nu se va lăsa târâtă într'un asemenea conflict, în numele intereselor sale naționale, de altfel conforme rolului dat de Societatea Națiunilor.

„In incidentul de Sâmbătă, cuvintele Poloniei au știut să pună o frână salvatoare. Societatea Națiunilor a izbutit, de asemeni să nu se angajeze în afacerile interne ale Reichului, pe care se străduiau unii să le aducă în arena internațională“.

Ziarele polone din 7 Iulie continuă să comenteze situația din Danzig.

EXPRESS PORANNY, organ guvernamental, subliniază că misiunea Poloniei privește numai incidentul cu crucișătorul Leipzig, ca ținând de afacerile străine ale Danzigului, de care Polonia trebuie să poarte grijă.

„Chestiunea activității înaltului Comisar al Societății Națiunilor privește statutul însuși al Danzigului și, în consecință, nu face parte din această misiune.

„Caracterul misiunii încredințate Poloniei a fost definit de d. Beck, care s'a declarat gata să soluționeze incidentul pe cale diplomatică, ceea ce implică demersuri corespunzătoare la Berlin.

„Cu privire la problemele de ordin general, ridicate de d. Greiser și „propunerile“ sale, trebuie să amintim că președintele Senatului din Danzig, nefiind membru al Consiliului Societății Națiunilor, el nu are dreptul să emită propuneri sau să exprime postulate oarecari. Orașul Liber nu este membru al Societății Națiunilor, ci este pus sub controlul acesteia. Deci, Societatea Națiunilor era în drept să treacă peste propunerile făcute de d. Greiser, încheie ziarul.

KURJER PORANNY, scrie în aceeași chestiune:

„Credem de prisos să intrăm în polemică cu d. Greiser. Este de ajuns să declarăm, pur și simplu, că dacă politica germană tinde să înlăture protectoratul Socie-

tății Națiunilor asupra Orașului Liber, scopul acesta este inacceptabil pentru Polonia.

„Opinia publică poloneză apreciază curtoazia de care a dat dovadă d. Greiser față de Polonia în discursul său. Totuși, opinia publică și politica poloneză nu renunță, în niciun caz, la ceea ce constituie esența însăși a relațiilor dintre Polonia și Danzig: la dreptul de a folosi portul situat la gura fluviului nostru național.

„Polonia respectă tradițiile și aspirațiile culturale, ca și drepturile naționale ale populației din Danzig, dar ea nu va permite să se aducă cea mai mică atingere drepturilor sale, determinate de condițiile geo-politice și consacrate prin istoria națiunii poloneze.

„Antagonismele lăuntrice ale Orașului Liber, între partidul național-socialist și opoziție, ne sunt străine. Polonia nu se va lăsa amestecată în aceste conflicte.

„Danzig, fiind Oraș Liber, sub egida Societății Națiunilor, a fost desprins din Reich, spre a se putea suda cu organismul economic al Poloniei, fără sdruncin și șocuri. A-i impune legături de care el nu simte nevoie neapărată sau, cel puțin, de care nu toată populația simte nevoie (dovada o face opoziția din Danzig), ar fi să contrazicem logica istoriei care a creat Orașul Liber, spre a fi o stație maritimă poloneză“.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 7 Iulie, ocupându-se de aceeași chestiune, publică, sub titlul „Danzig, Liga și Polonia“, un lung editorial, în care, comentând discursul d-lui Greiser, scrie că:

„Opinia publică polonă trebuie să fie foarte atentă la discursul d-lui Greiser, pentru că în el nu este cuprins numai punctul de vedere personal, ci el oglindește și punctul de vedere al guvernului berlinez, privitor la orașul liber. Prin modificarea unor puncte ale tratatului de la Versailles, germanii desigur urmăresc stabilirea protectoratului asupra Orașului Liber.

„Sub acest vestmânt se ascunde, fără îndoială, și intenția de a depărta Danzigul de Polonia și să-l anexeze la Reich.

„Tema lor trebuie să fie clară, pentru toți și în special pentru guvernul polon.

„Orice lipsă de clarificare, orice tergiversare ar putea să faciliteze jocul politic german.

„Singura metodă, ce rămâne de aplicat, în cazul de față, scrie, în concluzie, ziarul, este progresul și sensul principiului: Resistere ab initio (a rezista din capul locului)“.

In numărul din 8 Iulie, ziarul oficios INFORMATION POLITIQUE POLONAISE, publică un articol privitor la Danzig, în care scrie, între altele:

„Prima dintre chestiunile privitoare la Danzig, apărute în cursul ultimei sesiuni la Geneva, este aceea a vizitei vaporului de război „Leipzig“. Ea are un caracter internațional. Ea trebuie despărțită clar de celelalte chestiuni din Danzig.

„Chestiunea aceasta a luat naștere prin omisiunea comandantului vaporului „Leipzig“, de a face o vizită oficială și Inaltului Comisar al Societății Națiunilor. Până acum nu s'a dat nicio explicație oficială, diplomatică, a acestui gest.

„Agenția D. N. B. a calificat acest fapt ca o reacțiune împotriva invitației, în anul precedent, a reprezentanților partidelor de opoziție la o vizită asemănătoare a flotei germane la Danzig. În aceasta, D. N. B. vede o ofensă adusă șefului suprem al armatelor germane. Înțelegând susceptibilitatea fiecărui soldat față de comandantul suprem al armatei, trebuie totuși să con-

siderăm că această chestiune cere o explicație pe cale diplomatică.

„Numai guvernul german poate da explicații competente și trebuie să sperăm că o va face.

„În privința discursului d-lui Greiser la Geneva și a cererii sale de a se revizui statutul orașului Danzig, ziarul amintește că, în afară de clauzele tratatului din Versailles, statutul Orașului Liber se compune dintr'o serie de convenții bilaterale între Polonia și Danzig.

„Dacă Danzigul ar tinde să modifice clauzele esențiale, considerate ca jenante, Polonia la rândul ei ar fi adusă să ceară modificări, care ar îngădui comerțului ei să folosească portul Danzig, în condițiuni de liniște și securitate, fără neînțelegere și complicații politice“.

Presa franceză.

Ziarele franceze din 6 Iulie au dat o deosebită atenție ședinței Consiliului Societății Națiunilor în cursul căreia a fost evocată chestiunea Danzigului. Presa stăruiește asupra atitudinii și cuvintelor d-lui Greiser, președintele Senatului din Danzig exprimând opinia că ele au fost adoptate în strânsă înțelegere cu guvernul din Berlin.

LE TEMPS scrie:

Sunt unele simptome asupra cărora este greu să te înșeli. D. Greiser a luat, în fața Adunării, o atitudine despre care cel mai puțin ce se poate spune, este că a fost inadmisibilă.

„Dacă poate fi neluat în seamă gestul final al președintelui Senatului din Danzig, gest care dovedește numai lipsă de educație, în schimb trebuie calificat „intolerabil“, limbajul provocator pe care l-a ținut reprezentantul oficial al Orașului Liber, chemat să dea explicații asupra conflictului ce s'a ivit între autoritățile național-socialiste din Danzig și înaltul comisar al Societății Națiunilor.

„Acest fel provocator de a exprima, însoțit de salutul hitlerist, a urmărit de fapt să ridice într'un fel cu totul neobișnuit chestiunea revizuirii statutului politic al Danzigului. Se confirmă astfel că, recenta manifestare a d-lui Forster, șeful național-socialiștilor din Danzig, în legătură cu incidentul cauzat de vizita eruceiștorului „Leipzig“, nu era decât începutul unei vaste manevre cu scop foarte cuprinzător.

„Dacă d. Greiser a ținut discursul atât de provocator, de ieri, a făcut-o fiindcă socotește că nu mai are nevoie să menajeze Societatea Națiunilor“.

ECHO DE PARIS, sub semnătura d-lui Pertinax, voește să creadă că poporul francez va trage „concluzii dramatice“ din actuala sesiune a Genevei.

„Desnodământul chestiunii abisiene tinde să distrugă sancțiunile financiare și economice. Cele mai multe din Statele secundare nu ascund hotărârea lor de a nu mai reîncepe, împotriva vreunei alt agresor, o acțiune coercitivă cum a fost aceea în care Londra și Parisul le-au împins împotriva Italiei. Aceste State se simt învinse și chiar insultate. Ele ținau să afirme principiul de nerecunoaștere a faptului împlinit, dar s'a folosit o procedură de escamotare.

„În același moment izbucnirea la Geneva provocarea hitleristă. Grosolăniile d-lui Greiser traduce intențiile d-lui Hitler. Dacă Polonia d-lui colonel Beck ar face jocul Reichului, dacă Polonia ar trafica cu debușul ei la Baltica pentru a obține să i se rezerve un loc în programul de viitoare achizițiuni ale pan-germanismului, puterile occidentale vor fi nepuțințioase să apere tratatele“.

L'OEUVRE exprimă aceleași temeri asupra acțiunii Poloniei la Danzig, dar LE JOUR scrie:

„Reprezentanții Poloniei la Geneva ar fi declarat foarte lămurit că țara lor n'ar îngădui un „fapt împlinit“ la Danzig. În aceasta, ei se arată credincioși politicii lui Pilsudski, care în această chestiune a fost întotdeauna intransigent. În cercurile poloneze se afirmă că Varșovia este hotărâtă să impună respectarea tratatelor internaționale, trimițând chiar mai multe corpuri de trupă să ocupe Orașul Liber“.

Ziarele preconizează în această situație o acțiune rapidă și concertată a puterilor garante ale tratatelor.

„A venit ceasul să se opună îndrăzneala sănătoasă unei îndrăzneli nesănătoase“, scrie PETIT JOURNAL.

LE FIGARO e de părere că „trebuie privită primejdia în față pentru a se lua măsuri atât cât mai e timp. Planul francez pentru întărirea pactului urmărește acest scop“.

Același ziar se teme însă că delegații din Geneva nu se vor pune de acord la vreme.

HUMANITE vede de asemenea în discursul d-lui Greiser, „un act chibzuit al Berlinului“ și adaugă că această lecție va trebui să fie reținută pentru viitoarele lucrări ale puterilor locarniene.

Presa engleză.

DAILY HERALD aduce știrea „senzațională“ despre un zvon care circula pe șoptite în Germania, producând teroare atât în rândurile Național-Socialiștilor cât și în restul publicului german, dând guvernului de delegat o problemă încurcată.

Ziarul constată că „nimeni nu știe de unde a pornit zvonul, destul că peste tot se șoptește: „În Iulie are să se întâmple ceva“, deși nimeni nu poate preciza ce are să se întâmple la acea dată.

„Efectul este însă dezastruos, deoarece pe lângă o stagnare a afacerilor se mai observă că și pentru jocurile olimpice numărul vizitatorilor, în perspectivă deserește“.

Ziarul încheie scriind că nu vede de unde va scoate guvernul, în cazul acesta, cele 7.000.000 lire sterline pe care se aștepta să le încaseze dela vizitatori, în vederea cărora s'au făcut mari sacrificii bănești, deoarece toată lumea străină, înainte de a face vreun angajament, va aștepta până după ce se va întâmpla „acel lucru“.

MANCHESTER GUARDIAN din 2 Iunie, precum și celelalte ziare, aduc ca „știre senzațională“, faptul că d. Leon Lester, înaltul comisar al Ligii la Danzig, a sosit la Geneva chemat ca să raporteze despre situația „orașului liber“, deși chestiunea Danzigului nu era în programul Ligii.

DAILY MAIL cu aceeași dată, află că sosirea d-lui Lester a cauzat o mare surpriză, întărind teama că în orice moment e de așteptat o lovitură național-socialistă în Danzig.

MANCHESTER GUARDIAN din 3 Iunie este informat de corespondentul său diplomatic că situația din orașul liber Danzig este privită ca foarte serioasă.

„Pe de o parte sunt zvonuri că Polonia ar fi dispusă a acorda Germaniei mână liberă numai pentru a nu-și pierde prietenia acestei țări, iar pe de altă parte lumea se întreabă pentru ce Germania e gata să riște crearea unei friecțiuni cu Polonia.

„Unii observatori, adaugă ziarul, cred că Germania e gata să pună la dosar pentru un timp chestiunea Austriei, interesându-se de aceea a Danzigului. Dar bineînțeles că

nu poate fi nicio siguranță în asemenea chestiuni, pentru că în tot cazul ținta politicii externe a Germaniei rămâne aceeași, indiferent de rânduiala pe care o dă chestiunilor, rânduială ce poate fi schimbată peste noapte“.

Același ziar publică și un articol de fond sub titlul: „Danzig și Austria“ în care spune că, „mărturisirea Ligii Națiunilor despre eșeeul suferit în a constrânge pe agresor, evident că a încurajat pe Național-Socialiști în ambițiunile lor de expansiune“.

Ziarul se așteaptă la două lovituri, în special aceea care va fi dată în Danzig, în urma ordinelor dela Berlin.

Ziarele din 4 Iulie anunță sosirea la Geneva a d-lui Artur Greiser, președintele național-socialist al Senatului din Danzig.

„D-sa a fost chemat la Geneva, scrie DAILY EXPRESS, spre a lua parte la discuțiile Consiliului, privitoare la tensiunea dintre naziștii din Danzig și oponenții acestora și despre atacurile îndreptate contra d-lui Leon Lester, înaltul comisar al Ligii la Danzig“.

NEVS CHRONICLE scrie că sarcina d-lui Greiser la Geneva va fi să asigure Consiliul Ligii, că la Danzig domnește ordinea și că nu sunt posibilități ca liniștea să fie turburată prin vreo lovitură național-socialistă.

Mai departe, reproducând un pasagiu dintr'un articol al ziarului german NATIONAL ZEITUNG, comentează că:

„Hotărârea Ligii Națiunilor de a ține azi ședință publică pentru a trata chestiunea Danzigului, a stârnit indignarea în Germania, dar presa Germană nu-și exprimă încă toată părerea“.

Ziarele din 5 și 6 Iulie își exprimă indignarea cauzată de atitudinea d-lui Artur Greiser în fața Consiliului Ligii.

SUNDAY TIMES, scrie lămurit că dr. Greiser a insultat Consiliul Ligii provocând tumult în Adunare.

NEVS CHRONICLE din 6 Iulie este de părere că teama de un conflict între Germania și Polonia s'a mărit în urma provocării făcute în fața Consiliului Ligii de către d. Artur Greiser, președintele nazist al Senatului din Danzig.

„Două aspecte ale procedurii dela Geneva sunt de notat, adaugă ziarul: Umanitatea cu care Consiliul Ligii a susținut pe d. Edem ca președinte și modul curajos cu care d. Greiser a căutat să insulte Liga. Observatorii sunt convingși că discursul senatorului nazist n'a fost o izbucnire a momentului ei a fost preparat de mai înainte“.

DAILY TELEGRAPH din 6 Iulie, prin corespondentul său diplomat, scrie că „demonstrația făcută de d. Greiser este foarte serioasă și că situația d-lui Lester, Înaltul Comisar, ar deveni intolerabilă la înapoierea sa la Danzig dacă atitudinea președintelui Senatului ar corespunde sentimentului majorității Germanilor. În caz contrariu, guvernul german dispune de mijloace pentru a remedia imediat.

„Dacă d. Lester ar avea greutăți, el ar putea soma Polonia să-i pună la dispoziție trupe fie pentru protecția sa, fie pentru a asigura ordinea publică“.

Colaboratorul diplomatic al ziarului TIMES scrie că discursul d-lui Greiser a creat o vic alarmă în cercurile diplomatice. Se pare că interpreții nu au tradus pasagiile cele mai energice din discursul d-lui Greiser.

MORNING POST scrie că „oricare va fi fost cauza pentru care incidentul a fost provocat, efectul va fi că se va sonda gradul de intimitate între Germania și Polonia.

„Se pare că nu există, *adaugă ziarul*, o primejdie imediată, cu toate provocările d-lui Greiser, căci actualmente Reichul ține să asigure succesul propagandei sale olimpice“.

Chestiunea Danzigului continuă să preocupe în mod deosebit întreaga presă engleză. Majoritatea ziarelor din 7 Iulie afirmă că nu este pericol de războiu înainte de terminarea jocurilor olimpice.

DAILY EXPRES se întreabă:

„Când dorește oare d. Hitler să pună stăpânire pe Danzig? Acum, sau după Olimpiadă, când Germania va avea mai mulți bani?“.

MORNING POST scrie că „după Olimpiadă activitatea Germaniei va reîncepe fie în teritoriul Memel, fie la Danzig, fie în Austria sau Cehoslovacia. Nimeni nu poate spune cu precizie unde va începe această activitate, nici chiar d. Hitler“.

Presa germană.

Presa germană publică în extensă discursul d-lui Greiser, președintele Senatului orașului liber Danzig, rostit în fața Ligii Națiunilor, subliniind cu literă deosebită toate pasajele în care d. Greiser afirmă dreptul la libertate a celor 400.000 de germani din Danzig și nevoia de desființare a postului de comisar al Societății Națiunilor în Danzig.

De asemenea presa germană însoțește discursul cu comentarii de aprigă susținere a punctului de vedere al

d-lui Greiser, precum nu se sfiște să atace puternic rolul Societății Națiunilor.

Astfel, oficiosul VÖLKISCHER BEOBACHTER din 6 și 7 Iulie publică câteva articole, în care Liga Națiunilor e atacată cu vehemență, imputându-i-se că prin comisarii ei, care s'au perindat în Danzig, a învrăjbit și mai mult populația și a creat un focar de permanentă agitație, care nu se va sfârși, decât odată cu încetarea „controlului inutil“ al Ligii în Danzig.

„Dacă chestiunea Danzigului ar fi lăsată la buna înțelegere dintre Germania și Polonia, fără amestecul Ligii Națiunilor, așa precum au făcut-o cu succes Hitler și Pilsudski, Danzigul n'ar mai fi măruț discordiei și agitațiilor europene, ei și-ar găsi soluționarea firească“.

„De altfel, *încheie ziarul*, Liga Națiunilor a încurcat și atâtea alte chestiuni politice în care s'a amestecat prin comisarii ei și dacă n'ar fi să cităm decât recentul caz al Abisiniei, al conflictului italo-abisinian și ar fi destul ca să dovedim temeinicia afirmațiilor noastre.

„In totdeauna oamenii în doi s'au înțeles mai bine, decât atunci când s'a amestecat în discuție toată mahalaua“.

De asemenea ziarele DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG, KÖLNISCHE și FRANKFURTER ZEITUNG, BERLINER TAGEBLATT GERMANIE și BERLINER BÖRSEN ZEITUNG dintre 6 și 8 Iulie, susțin același punct de vedere și elogiază atitudinea curajoasă a președintelui Senatului din Danzig, Greiser, avută la Geneva.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MICA ÎNȚELEGERE

Presa franceză.

Revista L'EUROPE NOUVELLE din 4 Iulie publică sub semnătura d-lui André Gascon, următorul articol intitulat: „Mică Înțelegere după întrunirile dela București“:

„Este cazul în primul rând, că întrunirea dela București dă la iveală o îngrijorare. Cehoslovacia, Iugoslavia și România, care datoresc ființa sau mărirea lor tratatului dela Versailles, sunt hotărâte să apere ordinea stabilită. Dar astăzi, nu mai este atât vorba de traseul fruntariilor, și de amenințările revizioniste. Europa dela Versailles urma să găsească echilibrul ei în Societatea Națiunilor și aceasta din cauza afacerii etiopiene, străbate o criză. Se vorbește de reforma ei. Statele Micii Înțelegeri se tem ca nu cumva reformele în chestiune să nesocotească vechile reguli și sub pretext, de a conferi Ligii o autoritate efectivă, să nu aducă atingere principiului egalității între State. Ele nu se împacă cu ideea pactului în patru, cu renașterea spiritului ierarhie la marile puteri europene, și aceasta în momentul când, pentru a fi aplicate sancțiunile pe cât li se cerea, Statele dunărene credincioase Genevei au avut de suferit grele sacrificii. Inconșeșvența ar fi mare. De aceea Suveranii Micii Înțelegeri au ținut să o previe printr'o declarație bine lămurită. Regele Carol, cel dintâiu, salutând pe aliații săi la dejunul dela palatul regal, s'a rostit în termenii următorii:

„In scopul nostru de menținere a păcii și de salvagardare a propriilor noastre interese, trebuie să rămânem credincioșii Societății Națiunilor și dacă experiența cere

ca unele modificări să fie aduse Pactului, noi nu vom accepta nicio atingere a principiului egalității Statelor, și nicio propunere care ar tinde la slăbirea pactului.

„Se desprinde din aceste cuvinte voința hotărâtă a unei participări la opera colectivă de pace, dar fără zel mistic. („Noi nu suntem pacifiști cu orice preț“, va declara câteva zile mai târziu d. Titulescu, deschizând Conferința presii balcanice). Entuziasmele excesive au dat loc unei noțiuni mai pozitive, mai afirmate, aceea a intereselor.

„Ca o consecință a instabilității politicii europene în cursul ultimilor ani, a șovăirilor umora din marile puteri conservatoare ale ordinii dela Versailles, constrânse prin necesitatea de a salva pacea, la atitudinile în aparență contradictorii Statele Micii Înțelegeri s'au văzut nevoite treptat să nu se mai bizue în primul rând, decât pe propriile lor forțe.

„Atunci în nesiguranța morală prielnică tuturor nedoririlor, nimic mai natural ca dorința de a întări și afirma odată mai mult „unitatea indisolubilă a Micii Înțelegeri, realitatea europeană care știe ce vrea, și care este însuflețită de cea mai bună dintre disciplinele morale: Sentimentul pacific al dreptului ei.

„Față de unele zvonuri răspândite cu prilejul unei călătorii recente la Beograd și cu politica de expansiune economică urmărită de Germania, o revizuire a intereselor comune se impunea și tot de o dată o afirmare colectivă în ochii Europei. Zilele dela București înregistrează un progres foarte clar în ce privește cooperarea internă a celor trei State din Mica Înțelegere.

„Întâiu pentru că ele au dus la încheierea unei tehnice a colaborării: după întrunirile periodice ale Consiliului, conferințele miniștrilor de externe, convorbirile alăturate ale statelor majoare, pentru prima dată Suveranii iau contact.

„Acest precedent, după propunerea Regelui Carol, va deveni regulat. De aci înainte în toți ani, Șefii de Stat, răspunzători, se vor întâlni pentru a decide în mod suveran despre acțiunea lor comună. Toată diplomația învechită, cu uzanțele și încetinelile ei este de fapt zdruncinată și chiar obiceiul genevez de convorbiri între reprezentanți, care nu totdeauna sunt sprijiniți de opinia din țara lor.

„Mica Înțelegere a fost astfel condusă să cimenteze unitatea ei într'o operă de apărare, în care toate îndatoririle precum și toate mijloacele trebuiesc împărțite. Șefii de stat-major se regăsesc prin urmare pentru întrunirea lor anuală, cu sentimentul de a fi pus la punct planuri de apărare stabilite în comun și cu încrederea pe care o dă industria de război cehoslovacă de a fi aprovizionată din belșug cu armament și munițiuni. Voința nestrămutată a Cehoslovaciei a dat roade: aceea de a conferi Micii Înțelegeri independența de a duce războiul, prima dintre libertăți.

Din acest moment, pretenția de a se bizui pe ea însăși și de a privi viitorul cu încredere, era deplin justificată. De altfel, această luare de răspundere totală, a celor trei Șefi de State, fără cea mai mică aluzie la atitudinea Marilor Puteri, este caracteristica întrunirii dela București.

„Când toate lucrurile sunt puse în discuție, Mica Înțelegere cere o garanție, aceea de a putea trăi.

„Trebuie să mai notăm la activul Micii-Înțelegeri, acea valoare de creațiune originală, în care istoricul de mâine va constata un progres fragil dar cert, în sensul ordinii europene. Pentru oamenii de Stat, ea și pentru neinițiați, Balcanii erau originea tuturor războaielor. Minunea s'a îndeplinit, ni se spune: astăzi cuvântul balcan este sinonim cu pace. Constituția Înțelegerii Balcanice și convorbirile dela București, privitoare la remilitarizarea Strâmtoarelor, dovedesc progresele săvârșite. Balcanii nu mai sunt un factor de incendii în Europa, ci treptat se eliberează de influența marilor națiuni care se foloseau odinioară de ei pentru satisfacerea aspirațiilor lor războinice.

„Să fie oare că chestiunea orientului trebuie de aci înainte considerată ca un capitol încheiat al istoriei?

„Ar fi să facem pe orbii în fața unei realități care nu apare în discursurile oficiale sau chiar în negocierile dela Geneva: străduința unor puteri pentru a regăsi sau cuceri o zonă de influență balcanică.

„Vechile obiceiuri imperialiste nu dispar așa repede, iar comunismul rus nu a uitat tradițiile slavismului și ieșirea la Marea Neagră.

„Dar Anglia? Să fi uitat ea Strâmtoarele, această grijă tradițională de a asigura securitatea Imperiului, nesocotind o clientelă care la momentul oportun ar contribui la întărirea puterii ei mediteraniene?

„In fine, ultima venită, Italia, pentru chestiuni de prestigiu intern și bine înțeles, pentru propășirea relațiilor ei comerciale, dovedește o vocație balcanică bine pronunțată. O singură absență în acest concert de altă dată, Franța. Franța este totuși prezentă prin desvolta-

rea ideilor, cărora le-a dat pe vremuri o formă universală.

„Înțelegerea balcanică dacă poate trăi, întrunind eu timpul toate națiunile din Balcani, și sprijinită fiind de Mica-Înțelegere, interzice rivalitățile europene în Orient. Astfel pacea domnește în regiunile în care războiul era odinioară starea normală: conversațiile dela București o afirmă, ceea ce înseamnă un succes al politicii franceze, dacă ea consimte totuși să facă eforturile necesare pentru a împriima sistemului Înțelegerii balcanice, adevărata lui semnificație. Rămâne deci de văzut dacă marile democrații liberale, vor vroi să-și ia răspunderea, salvând ceea ce poate fi salvat dintr'o lume pe care ideologiile lor conjugate au creiat-o.

„Miza este mai mult decât ordinea stabilită la Versailles, soarta păcii este în joc. In zilele dela București, Mica-Înțelegere, a repetat acest adevăr, cu tărie. Ea a mai atras atenția că în politica șovăelilor și uneori a abdicărilor, există limite.

„Oare Franța și Anglia vor înțelege acest limbajiu de bun simț și de înțelepciune care se aude din această parte extremă a Europei? De nu, ele nu-și vor fi îndeplinit misiunea lor europeană și îndatoririle față de ele înșile“.

LA REVUE DES DEUX MONDES, în cadrul rubricii de politică externă, subliniază, sub semnătura d-lui René Pinon, importanța reuniunii dela București a șefilor de Stat ai Micii Înțelegeri.

După ce relevă svonorile despre o eventuală restaurare a Habsburgilor la Viena și despre un pretins acord pentru împărțirea zonelor de influență între Germania și Italia în Europa Centrală și sud-estică, d. René Pinon scrie:

„Șefii de Stat ai Micii Înțelegeri, întruniți la București, în ziua de 7 Iunie, au răspuns dinainte la aceste svonuri alarmiste. Nu se poate mai categoric și mai precis. „Puterea Micii Înțelegeri, a spus Regele Carol, constă în indestructibila ei unitate“. Prințul Paul, rege al Jugoslaviei, a adăugat: „Oricare ar fi cursul evenimentelor viitoare, Mica Înțelegere va ști să facă față situației, în modul cum îi comandă interesele celor trei țări“. „Mica Înțelegere, a încheiat d. Benceș, este cheia de boltă a situațiunii Europei Centrale și a păcii europene. Ea este coloana fără de care edificiul european s'ar prăbuși într'un conflict ale cărui consecințe ar fi incalculabile“. Peste câteva zile avu loc o conferință a șefilor de Stat-Major. Puterile Micii Înțelegeri vor să fie în stare să-și satisfacă singure necesitățile în material de război și se preocupă să-și coordoneze acțiunea militară. Vocile lor, hotărât pașnice, vor avea mai multă greutate în consiliile Europei. In timpul din urmă s'a vorbit în presa străină despre o reinviere a pactului celor patru și despre crearea unui fel de directoriu european al marilor puteri.

„Regele Carol a declarat, la București, că Mica Înțelegere se va împotrivi la orice reformă a Societății Națiunilor „care ar slăbi garanțiile existente și ar introduce inegalitatea printre membrii acesteia“. Iată un limbaj pe cât de limpede, pe atât de just“.

PROBLEMA AUSTRIACĂ

Presă engleză.

DAILY TELEGRAPH din 1 Iulie, desminte știrea că d. Schussnigg ar fi acceptat invitația d-lui Delbos, ministrul de externe al Franței, de a participa la discuțiile dela Geneva despre problemele Europei Centrale.

„Din contră, *adaogă ziarul*, motivul invocat este că invitația formală a sosit prea târziu. În cereurile diplomatice atitudinea guvernului este considerată drept o altă concesie față de politica Italiei contra Ligii Națiunilor pe care vrea s'o dieteze și Austriei. Tot în cereurile diplomatice se mai crede că d. Schussnigg se teme de anumite întrebări pe care le-ar putea pune d. Eden despre intențiile guvernului austriac, și anume, că va fi întrebat dacă are sau nu intenția să restaureze pe Habsburgi, ori caută să ajungă la o înțelegere cu Germania împăcându-se cu Naziștii austriaci și luând în cabinet unul din adepții lor“.

MANCHESTER GUARDIAN redă aceleași motive ca și ziarul precedent pentru refuzul d-rului Schussnigg de a participa la discuțiile dela Geneva, „deși în cereurile oficiale se declară că restaurarea Habsburgilor este o chestiune inoportună în momentul de față“. *Apoi adaogă:*

„Mica-Înțelegere a fost într'una neliniștită în timpul din urmă crezând într'o restaurare pe curând a Habsburgilor. După toate aparențele, această neliniște a fost comunicată atât Angliei cât și Franței, cu încercarea ca ambele țări să intervină la Viena pentru a afla exact care sunt intențiile Guvernului în privința restaurării.

„Refuzul cancelarului Austriei de a merge la Geneva cu toată invitația primită dela ministrii de externe ai Franței și Angliei, mai mari probabil neliniștea Micii-Înțelegeri.

„Un motiv în plus pentru a împiedeca vizita d-rului Schussnigg este că în momentul de față sunt în curs tratative importante între Germania și Austria“.

Același ziar, cu data de 2 Iulie este informat din Paris că între Germania și Austria sunt în curs tratative importante și că au și avut loc mai multe întrevederi între Von Papen și d. Schussnigg. „S'a propus din partea Austriei, pentru a asigura liniștea internă și ca fapt premergător restaurării Habsburgilor, să se proclame în curând o amnistie generală în favoarea socialiștilor și comuniștilor. Guvernul german nu are nimic de obiectat.

„Cu alte cuvinte, *adaogă ziarul*, d. Schussnigg își propune să restaureze monarhia cu aprobarea Germaniei, adică păstrând independența Austriei, dar care e natural că va rămâne sub influența puternică a Germaniei.

„Intru cât privește pe Mica Înțelegere, d. Schussnigg crede, după toate aparențele, că având sprijinul Germaniei, țările Micii-Înțelegeri nu vor mai mobiliza, după cum amenință s'o face în cazul unei restaurări sprijinite numai de Italia sau din singura inițiativă a Austriei“.

DAILY TELEGRAPH, din 3 Iulie, sub titlul „Activitatea lui Von Papen în Austria“, publică o corespondență din Viena din care reese că se fac mari presiuni din partea cecurilor regaliste pentru restaurarea monarhiei.

Cu această ocazie ziarul constată că „opinia publică din străinătate, obsedată de ideia restaurării nu mai observă primejdia reînarmării germane și nici rezultatele activității lui Von Papen care este pe punctul de a obține o amnistie pentru Naționali-socialiști austriaci refugiați în Germania“.

Ziarele din 4 Iulie se ocupă intens de chestiunea Austriacă sub toate aspectele, dar mai ales sub acelea al restaurării Habsburgilor.

NEWS CHRONICLE, sub semnătura directorului său politic Vernon Bartlett scrie:

„Sunt în situație de a arăta că guvernul iugoslav a cerut Franței asigurări precise despre ajutorul la care s'ar putea aștepta din partea ei în cazul când se va face un efort pentru restaurarea monarhiei Habsburgilor“.

TIMES publică o corespondență din Viena, privitoare la refuzul d-rului Schussnigg de-a merge la Geneva.

Corespondentul crede că a fost un înbold dat Franței de către Mica Înțelegere de teama unei restaurări a monarhiei.

Crede că aserțiunile anterioare, că restaurarea nu este o chestiune de actualitate, sunt încă adevărate, dar că momentul se apropie și că este destul o întorsătură în rău a situației, internaționale ca: „să împingă pe conducătorii Austriei a-și juca atu-ul, iar pe alții ultima lor carte. Pentru acest motiv n'ar fi toemai just să așteptăm dela Viena o amânare de lungă durată a restaurării“.

Presă cehoslovacă.

Ziarele cehoslovace publică numeroase telegrame și corespondențe în legătură cu svonurile despre o eventuală restaurare a Habsburgilor.

Astfel, LIDOVE NOVINI, din 3 Iulie, ocupându-se de chestiunea habsburgică, scrie, că „la Geneva se crede că situația creată prin agitațiile habsburgice este foarte serioasă.

„In cazul revenirii lui Otto pe tron va fi necesară imediată convocare a Societății Națiunilor, fapt de care se tem monarhiștii vienezi, pentrucă ar putea să le strice întreg calculul.

„Se ține seamă de asemenea și de o eventuală energieă rezistență din partea Germaniei căci în cazul acesta Austria va trebui să suporte responsabilitatea pentru catastrofa europeană.

„Statele-Majore al Micii Înțelegeri, conchide ziarul, au luat toate măsurile militare, necesare pentru cazul unei restaurări“.

Presa iugoslavă.

Ziarul NOVOSTI, din 4 Iulie din Zagreb, consacră articolul de fond chestiunii unei eventuale restaurări a Habsburgilor. Ziarul scrie între altele că s'a crezut la început că d. Schuschnigg, ținând seamă de realitățile situației internaționale, va căuta o înțelegere cu Statele Micii Înțelegeri și că va înlătura primejdia ce amenință Europa Centrală în cazul unei reveniri a fostei familii imperiale la Viena.

„Totuși, adaugă ziarul, lucrurile au luat o întorsătură deosebită, iar cancelarul Schuschnigg a apărut ca cel mai

bun prieten al Habsburgilor, pregătind căile revenirii lor“.

Ziarul enumără hotărârile luate de cancelarul Schuschnigg pe care le interpretează ca acte în acest sens și subliniază că de îndată ce Italia nu va mai fi ocupată în Abisinia, Austria va redevini activă. Ziarul relevă informațiile publicate de NEWS CHRONICLE, potrivit cărora restaurarea eventuală a Habsburgilor ar veni mai degrabă dela Roma decât dela Viena.

„Voința de pace a Franței și a Mării Britanii, precum și intransigența Micii Înțelegeri, care posedă o formidabilă putere militară, vor ști, încheie NOVOSTI, să oprească orice încercări de acest fel“.

PUTERILE LOCARNIENE ȘI GERMANIA

Presa engleză

MORNING POST din 1 Iulie este informat din Berlin că răspunsul Germaniei la chestionarul Angliei, pentru o definiție mai precisă din partea d-lui Hitler, despre planul său, pentru o pace pe 25 de ani, este gata de mai bine de o săptămână. Ca adaus la aceasta mai este și un plan pentru cooperare economică în Europa.

„S'a aflat azi, scrie ziarul, că o parte din consilierii d-lui Hitler insistă asupra convocării Reichstagului până în 2 săptămâni, pentru a auzi chiar din gura Cancelarului natura răspunsului german, precum și amănunțele noului plan economic. Dacă se așteaptă această procedură, e de așteptat că d. Hitler să arate că această ofertă este cea din urmă din partea Germaniei“.

DAILY MAIL din 2 Iulie publică o corespondență din Berlin din care reese că răspunsul Germaniei va fi făcut în curând, deoarece textul răspunsului este gata de pe acum.

Ziarele din 4 Iulie aduc știrea că guvernul Mării Britanii va propune celorlalte State semnatare ale Tratatului dela Locarno, mai ales Franța și Belgia, ca Germania să participe la rândul ei la lucrările conferinței puterilor locarniene.

DAILY TELEGRAPH raportează precis acest lucru, adăugând că „atât Anglia cât și Franța doresc foarte mult să ajungă la o soluție la care să fie tovarășă și Germania“.

DAILY HERALD este informat din Geneva că s'a hotărât definitiv ca în luna curentă, undeva, în Belgia, se va face o încercare serioasă pentru a se ajunge la un acord în Germania.

„Aceasta este, adaugă ziarul, rezultatul principal a întrevederii, la o cină, dintre d-nii: Eden, Delbos și Van Zeeland, n'a mai fost vorba că eforturile de reconciliere

începute în Martie au căzut, ei din contră se vor da toate silințele pentru a negocia un nou Locarno, ca parte a unei soluții noi pentru Europa. La aceste discuții va fi invitată să ia parte și Germania“.

SUNDAY TIMES din 5 Iulie crede că viitoarea conferință se va ține la Bruxelles. „Scopul precis este să se cerceteze sorții pentru o înțelegere mai adâncă cu Germania; iar dacă Germania trimete răspunsul la chestionar mai înainte, atunci puterile locarniene vor avea un avantaj evident în tratativele lor.

„Dimpotrivă, dacă răspunsul nu va fi trimis până în 8—10 zile, va fi o alternativă nefavorabilă pe care puterile întrunite va trebui s'o accepte ca un element al discuțiilor, și anume, faptul că Germania a refuzat să răspundă chestionarului“.

OBSERVER din 5 Iulie publică o corespondență din Berlin, în care arată posibilitatea întârzierii răspunsului german la chestionar, până după conferința puterilor locarniene. Constată că știrea despre această conferință, deși reportată de presa germană, este tratată totuși cu cea mai strictă rezervă.

DAILY TELEGRAPH din 6 Iulie scrie următoarele în legătură cu discuțiile de ieri din Camera Comunelor, privitoare la întârzierea răspunsului german la chestionarul franco-englez:

„Declarația de ieri a d-lui Eden că nu se va cere din nou Germaniei să se grăbească cu răspunsul ei, nu înseamnă că se așteaptă acest răspuns la o dată apropiată, chiar și fără noi intervenții“.

MORNING POST, cu aceeași dată, afirmă: „Se pare că guvernul britanic nu mai insistă din a face din răspunsul la chestionar condiția preliminară a oricărui contact direct cu Reichul. În această privință guvernul fran-

cez se menține mult mai rigid în atitudinea sa față de Germania decât reiese din presa franceză“.

Ziarele din 7 Iulie arată că sborul dirijabilului Hindenburg deasupra centrelor strategice însemnate au creat o oarecare emoție în cercurile britanice.

DAILY EXPRESS scrie, în legătură cu aceasta, că în cursul fiecăreia din cele patru călătorii ale sale, dirijabilul Hindenburg a ales căi diferite pentru a sburca deasupra Mării Britanii.

Astfel, el a sburat, rând pe rând, deasupra regiunii industriale Midland și deasupra șantierelor maritime de pe coasta Mânecii.

Ziarul semnaleză că și în Canada dirijabilul a trecut încet deasupra localității New-Brunswick și a rămas timp mai îndelungat deasupra insulei Principelui Eduard și a porturilor Saint Jean și Halifax. Se subliniază că tocmai aceste două porturi nu sunt niciodată prinse în ghețuri și că posedă docuri pentru vapoarele de războiu.

Însfârșit, ziarul mai amintește că echipajele dirijabilelor Hindenburg și Graf Zeppelin au servit în aviație în timpul războiului.

Presa franceză.

L'OEUVRE din 3 Iulie anunță că d. Hitler are intenția să convoace Reichstagul pentru duminică sau luna viitoare și că Fuehrerul va ține, cu acest prilej, un mare discurs politic.

„Se pare, pe de altă parte, adaugă L'OEUVRE, că Germania ar accepta să participe la conferința puterilor locarniene, care s'ar ține la Bruxelles, la 20 sau 21 Iulie, dacă ar fi invitată“.

Comentând această conferință, L'OEUVRE dă următoarele precizări:

„S'a hotărât invitarea Italiei la conferința locarnienilor, ce se va ține la Bruxelles. Această conferință va marca o primă etapă, în cursul căreia ar urma să se discute situația generală. O a doua etapă ar fi câteva zile mai târziu, când ar fi invitată și Germania.

„Credem a ști că delegația franceză ar pune drept condiție ca până atunci să fi sosit răspunsul Reichului la chestionarul britanic și poate și alte condițiuni. Domnește impresia că dificultățile în această privință vor fi lesne aplanate.

„Este dificil să se spună dacă aceste știri corespund exact realității, de oarece nu se poate ști încă dacă Italia va accepta să vină la conferința locarnienilor“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MAREA BRITANIE ȘI EGIPTUL

Presa engleză.

DAILY HERALD din 4 Iulie anunță că guvernul britanic ar fi dispus să retragă din Cairo garnizoana engleză care a fost stabilită acolo acum o jumătate de secol.

„Totuși scrie ziarul, se va menține o puternică gardă oficială de soldați britanici la reședința Inaltului Comisar britanic și baza pentru avioane militare din apropiere de Cairo. Pe lângă aceasta, forțe britanice importante vor rămâne și mai departe în zona canalului Suez.

„Retragerea garnizoanei din Cairo este principala concesiune pe care guvernul britanic este dispus să o facă, pentru a duce la bun sfârșit negocierile anglo-egiptene“.

Ziarul încheie, arătând că de o parte și de alta se păstrează cel mai deplin secret asupra mersului negocierilor.

TIMES din 7 Iulie scrie că noul tratat va avea caracterul unui tratat de amicitie și alianță. Una din măsurile cele mai interesante constă în faptul că, pe viitor, apărarea Egiptului și a Canalului de Suez va fi asigurată de Egipt, iar nu de Anglia.

„In perioada de tranziție, garnizoana britanică va fi menținută. Totuși, ea nu-și va avea decât cartierul general la Cairo, pe când grosul trupelor va fi cantonat la

Ismailia. În măsura întăririi trupelor egiptene, garnizoana engleză va fi redusă.

„Pe de altă parte, forțele aeriene britanice, staționate în Egipt, vor fi întărite, iar Alexandria va adăposti o garnizoană engleză mai puternică.

„Guvernul egiptean își ia angajamentul să constuiască drumuri moderne, spre a ușura trimiterea rapidă de forțe britanice dela Ismailia spre celelalte puncte ale țării.

„În schimb, Egiptul este dispus să contracteze cu Anglia o alianță defensivă și ofensivă și să ia angajamentul de a nu contracta cu alte puteri niciun acord păgubitor pentru Anglia.

„Retragerea trupelor engleze se va face numai peste câțiva ani, atunci când cazărmile necesare pentru cei 15.000 soldați englezi vor fi fost construite în regiunea Canalului de Suez.

„Armata egipteană va fi sporită cu 8.000 ofițeri și soldați, echipați cu arme fabricate în Anglia.

„Din pricina evacuării orașului Cairo, experții militari britanici vor fi obligați să elaboreze o nouă strategie pentru întregul Orient apropiat. Astfel, o parte a forțelor britanice din Egipt vor fi strămutate în Palestina“.

DAILY MAIL atacă guvernul din pricina numeroaselor concesiuni pe care le-a făcut Egiptului.

PROBLEME EUROPENE

PUTERILE OCCIDENTALE ȘI PACTELE DUNĂREAN ȘI MEDITERANEAN

Sub titlul de mai sus ziarul iugoslav POLITICA, din Belgrad cu data de 3 Iulie, publică pe prima pagină un lung articol, sub semnătura d-lui M. Petrovici, în care relevă „lupta dintre Italia și Anglia în Mediterană și Marea-Neagră“.

Comentând declarația guvernului francez asupra politicii externe, autorul ajunge la concluzia că „după concepția organizațiilor de stânga din Franța, încheierea pactului Dunărean ar fi putut pune capăt influenței italiene la Dunăre, precum Înțelegerea Balcanică a pus-o în Balcani.

„De fapt s'a putut observa aceasta foarte bine, din modul cum a reacționat Italia la încercarea d-lui Hodza, de a apropia Austria de Mica Înțelegere.

„Mai mult, presa de stânga este convinsă că Mussolini dispune de suficiente mijloace pentru a ține în șah pactul Dunărean.

„Mijloacele de care se vorbește se găseseră în Mediterană.

„Pentru a înțelege aceasta mai bine, trebuie să ne amintim, scrie mai departe ziarul, în ce constă „problema Mării-Mediterane“, de care sunt legate atâtea incidente politice.

După ce relevă lupta ce au dus-o englezii pentru menținerea prestigiului său în Mediterană, ziarul remarcă că acest prestigiu este astăzi serios amenințat de Italia.

CĂLĂTORIA D-LUI DR. SCHACHT ÎN BALCANI

GREAT BRITAIN & THE EAST, din 2 Iulie, scrie următoarele:

„Călătoria destul de mare a d-rului Schacht, în Balcani, a fost în mod natural urmărită cu cea mai mare atenție de toate țările interesate în comerțul cu Europa Sud-Estică, nemai fiind nevoie să se insiste asupra însemnătății ei. E chiar de prisos să ni se spună că această călătorie nu are importanță din punct de vedere politic, pentru că astăzi politica și economia sunt aproape insuportabile, iar înainte de războiu penetrația economică a Germaniei în Balcani și influența ei politică mergeau mână în mână.

„Mișcarea este interpretată ca un preludiv vădit a unei încercări din partea Germaniei să recâștige ascendența ei de mai înainte în Europa Sud-Estică și se înțelege perfect că împrejurările economice de azi au pus în mâna Germaniei cea mai puternică armă de penetrare.

„In scurt situația este de așa natură încât Germania este acum în mare măsură, debitoarea Statelor Sud-Estice și este imposibil pentru iugoslavi, turci și alți credi-

tori să-și înceseze banii din Germania de cât numai făcând comenzi în acea țară, înlăturând Anglia sau alte țări.

„După toate aparențele, dr. Schacht și-a îndeplinit cu mare succes rolul în această atmosferă favorabilă, așa că patru țări balcanice au și făcut mari comenzi în Germania. Imprejurările care au permis să se ajungă la acest rezultat formează un comentariu potrivit prezentei situații economice mondiale“.

FINANCIAL TIMES din 2 Iulie publică un lung articol de fond în care se alarmează de rezultatele călătoriei d-rului Schacht în Balcani, căreia îi acordă atâtea însemnătate, încât o numește noua „Drang nach den Süd-Osten“ a Germaniei

Constată detrimentul economic al Angliei din acest punct de vedere și găsește foarte justificate discuțiile care au avut loc în Camera Comunelor în această privință.

Apoi, ziarul califică politica comercială a d-rului Schacht, după cum urmează:

„Dacă d-sa nu ținteste mai departe de cât la lichidarea datorilor acumulate până azi ale Germaniei, am putea fi siguri că vom reveni în cele din urmă la statu-quo. Dar mai întâiu de toate Germania nu are în vedere decât monopolul complet al comerțului dela Dardanele până la Dunăre. Mai mult încă, mijloacele întrebuintate sunt pe atât de sinistre, pe cât ajung mult mai departe de cât ar putea fi provenite de alte țări“.

Demonstrează că după un timp Germania ar fi tot atât de datoare ca și azi și se va alege cu schimbul comercial făcut în speranța achitării lor.

Arată apoi, ca încheiere, că singura soluție, pe care crede că și guvernul englez o are în vedere pentru protecția, atât a comerțului englez cât și pentru siguranța banului englez n Sud-Estul Europei, este să se plaseze cât mai mult capital englez în întreprinderi din țările supuse influenței germane.

PRIETENIA FRANCO-IUGOSLAVĂ

Ziarul POLITICA din 2 Iulie publică o declarație pe care d. Blum, președintele Consiliului de Miniștri al Franței, a făcut-o corespondentului său din Geneva:

„Noi, francezii, a spus d. Blum, apreciem la adevărata ei valoare amicitia Iugoslaviei.

„Politica noastră față de toate Statele, și în special față de cele de care suntem legați printr'o amicitie îndelung încercată, este o politică a sincerității absolute și a lealității complete față de toate angajamentele pe care ni le-am luat.

„Socotim că grație acestei politici ferme de sinceritate și lealitate, vom putea, împreună să salvăm pacea Europei“.

RAPORTURILE ITALO-GERMANE

In numărul din 7 Iulie LE TEMPS subliniază cu oarecare îngrijorare anumite simptome care ar putea face să se creadă că suntem în prezența unor încercări de apropiere italo-germană.

Ziarul crede, între altele, că destinderea în raporturile austro-germane din ultimele zile nu s'a putut realiza fără acordul Italiei.

„S'a găsit oare, se întrebă LE TEMPS, o bază de înțelegere asupra problemei austriace între Roma și Berlin? Oficial nu se știe nimic, însă toate aparențele

arată că s'a ajuns la o învoială. Fără să fi renunțat în mod formal la Anschluss, Berlinul va fi dat poate anumite asigurări în privința independenței Austriei.

„O asemenea învoială ar permite să se ocolească orice obstacol din calea unei imediate apropieri italo-germane, rezervându-se însă viitorul“.

LE TEMPS reamintește apoi recenta încheiere a acordului economic italo-german și a convenției aeriene, semnată de curând la Berlin de generalul Valle, subsecretar de stat al aviației italiene.

Ziarul notează totodată desamăgirea puterilor europene văzând că Italia întârzie să răspundă la invitația de a reveni în mijlocul lor după ridicarea sancțiunilor.

„Aceste constatări, încheie ziarul LE TEMPS, nu sunt tocmai încurajatoare în ce privește realizarea cooperării Italiei cu celelalte puteri“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj